

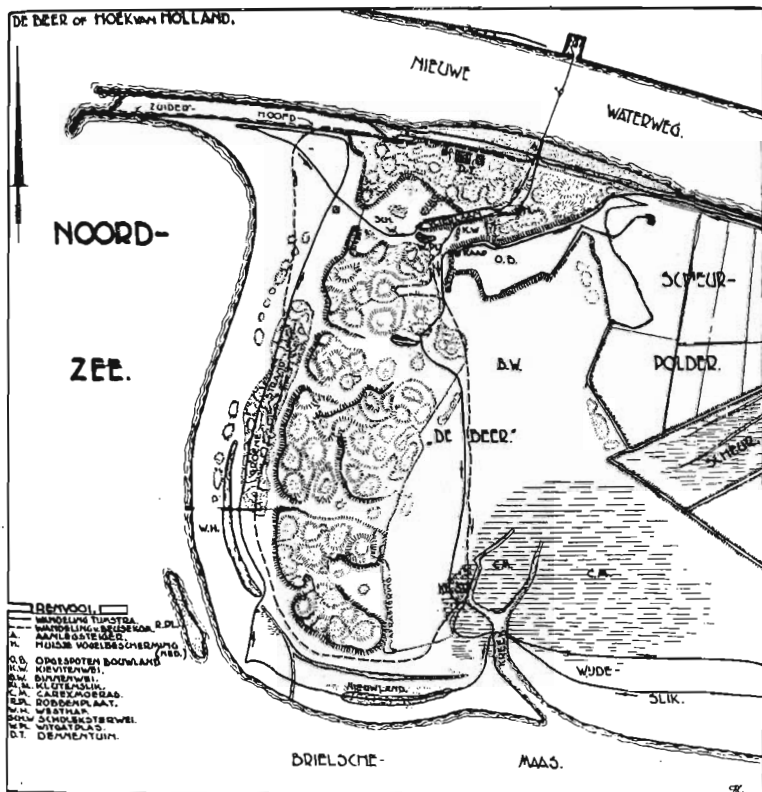
DE BETEEKENIS VAN „DE BEER” VOOR ONZE (EN VREEMDE) VOGELS.

VOOR we bij het oversteken van den Waterweg het lange aanlegsteigertje bereiken, zijn de kijkers al in actie. Altijd is er op den Waterweg wel wat te zien, soms iets bijzonders, als een jager (dan meestal de kleine), wat buitenlandsche eenden of overvliegende steltloopers; maar meestal wordt die overtocht een wedstrijd in 't vaststellen van de leeftijden der daar altijd talrijke meeuwen van allerlei soort. Dat wordt een rage, als je eenmaal je in dat meeuwengedoe hebt ingewerkt. Als 't laag water is, leggen we de boot aan 't uiterste puntje van den steiger en beginnen, zoodra we op de glibberige planken staan, de breede strook vette slik langs den Zuidelijken Waterwegoever met de kijkers af te zoeken, vooral in 't najaar. Daar vinden we dan altijd een troepje van 12 tot 20 rosse grutto's, die alleen bij heel strenge kou verdwijnen, enkele wulpen en scholeksters, allerlei soorten meeuwen en in den vroegen herfst groenpootruiters, witgatjes, oeverloopers, veel tureluurs, enkele regenwulpen, een enkele bergeend, soms een paar lepelaars, een reiger, wat gekriewel van klein grut als bontbekjes, bonte strandloopers, enz. Maar elken keer wordt alles zorgvuldig geïnspecteerd, in de hoop op iets heel bijzonders. De hoop op iets bijzonders, iets nog nooit geziens, je no. zooveel, blijft ons na al die jaren van vogeljacht met 't prisma nog altijd beheerschen en hoewel ik heel goed weet, dat dit iets hinderlijks is, al lang had plaats moeten maken voor betere en zorgvuldiger waarneming der bekende soorten, kunnen we ons daarvan niet losmaken.

Jarenlang trokken we steeds vanaf den steiger direct het duinenterrein in of liepen langs den oever stroomafwaarts naar het Zuiderhoofd, maar den laatsten tijd verzuim ik nooit een half uurtje stroom-op te loopen en vind daar dan altijd de meeuw der meeuwen, voor mij de meest volmaakte combinatie van slanke elegance en strakbelijnde kracht, de kleine mantelmeeuw. We zagen er den Noord-Scandinavischen zwarten vorm rustig naast den leiblauwen (de kleur doet me aan die van den kleinen boschduif denken) Engelschen stappen, maar ook maakten we hier kennis met soortgenooten van tusschenliggende tinten; ook de jonge en tweejarige vogels waren na eenige oefening steeds op grooten afstand te onderscheiden. (De verdeling van *Larus fuscus* in geographische rassen heeft een heel interessante geschiedenis, die nog niet is afgesloten; ik hoop hier binnenkort eens op terug te komen).

Bij iederen tocht over de Beer is het van belang, zoo spoedig mogelijk „de zon te halen”, vooral wanneer die den geheelen dag laag blijft. We gaan dus een eind terug naar 't Westen en kiezen dan naar 't Zuiden, met toestemming van den pachter van den uitgestrekten Scheurpolder, onzen weg langs den steilen rand van het (hier opgespoten) bouwland (O.B.), daardoor een schitterend en vrij uitzicht verkrijgend over de uitgestrekte, dicht met duindoorn, liguster, wilde

roos en zelfs een weinig riet en wilgen begroeide uitgestrekte duinpannen en kopjes ter rechterhand, terwijl de zon nog in 't Z.-O. staat. Elke op- of overvliegende vogel pakken we nu dus onder de meest gunstige belichting. Op de

paaltjes en het prikkeldraad, dat het hoge bouwland van de hier dichtbegroeide duinen afscheidt, kan het vol zitten met trekkende tapuiten, paapjes en roodborsttapuiten, grasmusschen en zwartgrauwe vliegenvangers. Uit de klaver, die na

't maaien van de tarwe welig opschiet, vliegen onafgebroken akkerleeuweriken, graspiepers, vinken en keepen op. Een der beste waarnemingspunten is aan den voet van de kaap 1), die met vier ijzerdraden stevig op de hooge meest Westelijke hoek van dit bouwland bevestigd, de geheele omgeving beheerscht. Aan onze voeten het „kievitenweitje" (KW), drassig en sappig, rijksté parnassigroeiplaats, waar 's voorjaars de prachtige juist gepaarde of nog niet gepaarde bergeenden zoo graag zich zitten te zonnen, waar ettelijke tureluurtjes hunne nesten in dichte graspollen maken in de beschermende nabijheid van vele alarmeerende kievitenmannetjes. Daarachter de door den Z.W.-wind altijd als recht afgeschoren gehouden vlierallee op de opgespoten kleirijke dam, een unicum in ons land. (Zie beschrijving van Beusekom).

Over dien strakken rand komen in den trektijd, zoo omstreeks 20 October, den

Stormmeeuwje.

Foto FRANS KOOYMANS.

geheelen dag, met een merkbare verflauwing na den middagtijd van één of twee uren, de ongetelde drommen groote en kleine trekkers aanzetten, zwevend, dwarrelend of glijdend. De bonte kraaien in groepen, elkaar snel opvolgend, recht toe recht aan, onverstoord, met hun rustigen zwaar lijkenden vleugelslag, de nog talrijker slierten roeken, haastiger, onstuimiger, veel onstandvastiger, zich van den rechter op den linkerborst werpend, dan eens, als voor den winddruk wijkend naar rechts, dan weer enkele minuten naar links uitwijkend, nu eens dalend dan weer stijgend en soms zelfs hoog in de lucht eenige malen rondzweriend, om dan als op commando weer door te stevenen. Bijna altijd worden die roeken vergezeld van troepjes kauwtjes, die nog al eens hun helderen brutalen kreet uit

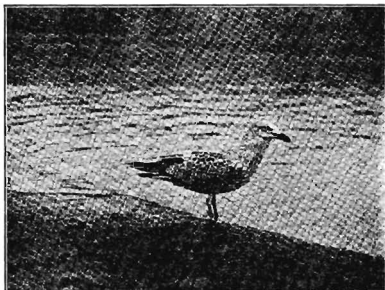
1) Een „kaap" is een hooge paal met een figuur van dwarslatten aan den top, dus ongeveer wat een „baken" in zee is.

de lucht laten druppelen, spaarzaam, al kon 't er bij die inspanning eigenlijk niet af, maar heelemaal nalaten kunnen ze 't toch niet.

Spreeuwen, welhaast onze snelste trekkers, komen onophoudelijk in kleine troepjes aansuizen. Soms kan 't duin met z'n duizenden van volop besdragende 50 jaren oude vlieren als overladen zijn met spreeuwen. 't Mooiste wat je van die rappe vogels kunt zien is dan wel 't massabad, dat ze in de plassen van 't kievitenteitje kunnen nemen. Dat kan zulk een geplas en gespetter geven, dat de zon er een stukje regenboog in toovert; en natuurlijk kunnen ze daarbij geen oogenblik hun welluidend gesnater laten.

Als de muizenvangst wat magertjes geweest is, kan een torenvalkje zich wel eens uren lang met zoo'n etende of passende spreeuwentroep vermoeien, maar resultaten heb ik daarvan nog nooit gezien. Ik denk dan ook, dat de meeste spreeuwen, welke den torenvalk tot buit vallen, wel pas uitgevlogen onhandige en onbenullige vogels zullen zijn.

Onophoudelijk komen troepen vinken door de lucht met sprongetjes en welluidende „tjok”roepjes aandartelen en voor en na hooren we de rauwe kreet van de keep daar tusschen door. Akkerleeuweriken, eenzaam of in kleine troepjes worden afgewisseld door de kortgestaarte boomleeuweriken, die nu nooit hun mond kunnen houden, altijd even 't „zoetelief” gekweel. Zwijgzaam zijn meestal de strandleeuweriken, die werkelijk op sommige dagen bij honderden doortrekken, in flinke gesloten troepen, in grooten haast.

Jonge Zilvermeeuw in volkomen juveniel kleed.

Foto FRANS KOOYMANS.

Op de bekende plaatsen vinden we dan nog maar enkele exemplaren tusschen de strandvegetatie scharrelen, nu gemakkelijk kenbaar op dien korten afstand aan 't zwartfluweelen beje en de zwarte snorren en wenkbrauwen met de rest van 't kopje geelachtig. Als we later in den winter tot in 't late voorjaar toe een troep van 150 à 200 van deze vogels vinden op de vlakte ten Z. van het Zuiderhoofd, zijn dit echte overwintersaars, een heel klein percentage van de doortrekkers.

Wat zagen we van dezen uitmuntenden uitkijkpost dikwijls de aschgrauwe kiekendief, een vroege trekker, nauwgezet de Zuidelijke helling van de vierenalles afzoeken. We kregen altijd wat medelijden met dezen onhandigen roover; nooit zagen we hem eens een flinken slag slaan, zooals de slechtvalk, die we zelden tevergeefs op de „binnenwei” zoeken. Altijd was 't bij den kiekendief een nauwgezet afzoeken van 't terrein, soms een als moeizaam met neerhangende lange dunne pooten in de toppen der struiken neerdalen, alsof hij rupsen,

sprinkhanen of weet ik wat voor minderwaardigen prooi van de takken afles en dan werd hij nog onophoudelijk getreiterd door eenige onvermoeibare torenvalken, die, belangrijk kleiner, maar veel behendiger vliegers dan bij, telkens en telkens maar weer op hem neerstootten. Ook de zwaardere bruine kiekendief, die 's zomers in 't carexmoeras (C.M.) aan de kreek broedt en voor en na z'n strooptochten tot dit duinengebied uitstrekt, is een armzalige roofvogel. Misschien is hij zeer behendig in 't vinden van eieren en donsjongen, maar geen enkele vlugge vogel, zoo groot als een vink, legt eenige vrees voor hem aan den dag. Als we hem dan ook bij z'n prooi overvielen, bleek dit altijd een oud cadaver van een verongelukt konijn te zijn.

Later in 't jaar worden de aschgrauwe kiekendieven vervangen door de prachtige blauwe naamgenooten, niet zoo talrijk, maar langer toevend.

Het mooist zijn hier wel de ruigpootbuizerden, die zich door teekening en heldere

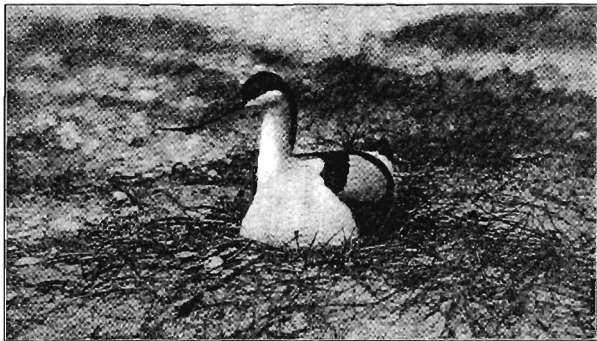
Strandpleivertje. FOTO FRANS KOOMANS.

vleugels van den gewonen buizerd, (ook 's najaars bijna altijd wel te ontmoeten), onderscheiden. Dat die hier zoo veel en lang blijven hangen, schrijf ik toe aan de massa doode konijnen, die ze hier in elk stadium van „opschadelijkheid“ steeds kunnen vinden.

Sperwers en smellekens blijven op hun doortrek hier graag wat toeven, trekken op gunstige dagen ook vrij talrijk door. Een enkele velduil treffen we hier soms weken aaneen, voortdurend „gepest“ door bonte kraaien, tot hij hooger en hooger met flappende vleugels opstijgend zich aan de vervolging onttrekt, om dan eenige minuten later met verwonderlijke snelheid in een dicht boschje neer te schieten. Dat gaat lang niet altijd onopgemerkt en dan hebben de bonte rakers hem in een paar minuten weer opgespeurd en begint de vervolging opnieuw.

Eigenlijk moesten we op dezen prachtpost den geheelen dag blijven zitten, maar de onrust is ons gauw de baas. Je kunt nooit weten, wat er elders te zien

en te beleven is. Door de vlakke „binnenwei” (B.W.) met veel verspreide duindoornboschjes, waar we al heel wat kunstjes den slechtvalk hebben afgeloerd, gaan we langs een in de struiken verscholen plasje, waar we in den goeden tijd altijd onze witgatjes, groenpootruiters en oeverlooptjes opdoen. Die wei kan 's winters voor 't grootste deel blank staan, zóó dat 't water juist over je schoenen loopt. Datzelfde geldt voor de duinvlakten ten Z. van de „Kievitenwei”, zoodat daar de duinen dan alle geïsoleerd kunnen staan. Het vogelleven valt op dit ondergelopen land nooit mee, maar in den nog drogen tijd kan 't hier vol zitten met rustende trekkieviten, scholeksters, groote troepen bergeenden en mantelmeeuwen (ook de Kleine in enkele exemplaren). Den geheelen zomer treit men hier enkel onvolwassen grotere meeuwen aan, die altijd schijnen te loeren op

Broedende Kluut.

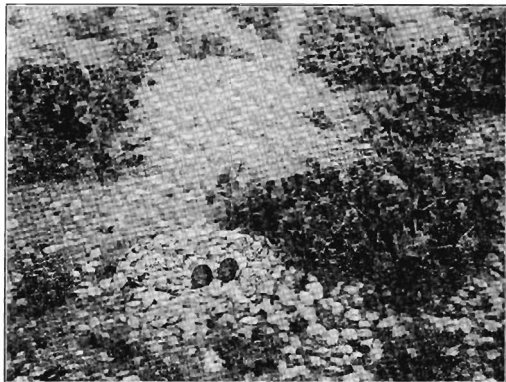
Foto TINBERGEN.

de uitgestrekte broedkolonies van sterns, die hier enkele voorposten hebben liggen van welke broedsels dan ook niet veel terecht komt.

De gewone grutto, in tegenstelling met de rosse grutto, hier nooit buiten den broedtijd door ons waargenomen, heeft hier enkele weinige nesten. Nooit broedt op De Beer de wulp, die er echter 't geheele jaar verblijf houdt en zelfs in 't hartje van den winter bij goed weer zoo heerlijk z'n welluidenden roep kan laten rollen. Talrijk broeden hier kieviten, buitengewoon veel akkerleeuweriken en vrij wat graspiepers, tureluurs en kemphaantjes. De laatste zijn in de kleur hunner pooten al even buitensporig als in die der mooie kraagveeren; ik trof hier eens een kemphaan met mooie menieroode stellen, in tint niet te onderscheiden van die van een er naast loopend tureluurtje.

Een enkel paartje kluten (laten we dit dier toch „kluut” noemen, want hij roept nooit deftig „kluut”) verhoogt de veelzijdigheid van dit uitgestrekte, niet „kolonie-

achtige" broedterrein, terwijl aan den Westrand het van de stervende duinen overgestoven zand (zie artikel Tinbergen) hier en daar voldoende hoogte heeft bereikt om de tapuit gelegenheid tot nestelen te geven. Echter is dit vogeltje tot mijn verwondering op den Hoek allesbehalve talrijke broedvogel, terwijl ik van de roodborsttapuit en 't paapje het broeden niet eens heb kunnen vaststellen. Nu kan dat heel goed liggen aan mijn lichtelijk overdreven legenzin in nesten zoeken en den bepaalden afkeer tegen de nabijheid van de krijtschende verstoorde duizendtallen van broedende sterns, waardoor ik dit jaar voor 't eerst doch slechts eenige malen in den vollen broedtijd op den Hoek kwam, talrijk broeden de laatstgenoemde vogeltjes daar echter stellig niet. [Kooymans nam eenmaal 't paapje in den broedtijd waar.] Bij de wandeling over deze wijde vlakte naar 't Zuiden (altijd

Schelpennest van het Vischdijle. Foto FFANX KOOYMANS.

heerlijk een groote, ruime lucht om je heen te hebben) krijgen we nog pracht-kansen op allerlei al genoemde roofvogels en even vóór we 't biezenmoeras bereiken, kunnen we een grooten troep goudplevieren, vele watersnippen, gele en witte kwikken, troepen kneuën, fratertjes, graspiepers, strandleeuweriken, groenlingen, bontbekjes, strandpleviers, bonte strandloopers en nog veel meer klein grut opdoen, al naar gelang van 't jaargetijde. Hier vinden we ook altijd vroeg in den herfst de eerste grauwe ganzen, 's winters geregeld een grooten troep rietganzen.

Nooit verzuimen we, al kost ons dit in de tusschen glibberige kleikluiten door jong vee geperste verraderlijke modderkuiltjes (Kl. Sl.), altijd natte voeten, even de hier vrij zicht gevende bocht van de „Kreek" op te zoeken. Daar besluiten we soms een troepje met de merkwaardige snavels door 't water „maaiende"

lepelaars tot op 20 meter afstand; daar valt ons soms het zeldzame buitenkansje te beurt een paartje watersnippen open en bloot op den effen kleioever rond-scharrelend, tot heel dicht te naderen; oeverloopertjes, wiggatjes en groenpootruiters, die toevallig onder den steilen afgespoelden kleioever aan onzen (dus West-)kant zitten, springen soms verschrikt vlak onder onzen neus op; een oude bergeend, die, geboren pleegvader of -moeder, een 40 tot 50 tal jongen bij elkaar heeft weten te gappen en deze rondom zich heeft verzameld, cirkelt op 10 meter langs ons, nu eens 't zware blaffende, dan weer 't eigenaardig piepende geluid uitstootend. Bij Z.W. wind vooral, springen hier honderden gewone wilde eenden op; verder op 't vlak, rondom de breede uitmonding van deze „Kreek”, treffen we troepen van 200—300 wintertalingen, evenveel smienten en kleinere troepjes

Dwergstern op nest. Foto FRANS KOOYMANS.

pijlstaarten. Heel weinig zien we hier toppers, tafeleenden, brilduikers en andere duikeendjes, maar dat behoeft in deze slikkerige vlakte, met weinig diep water niet te verwonderen.

Als we de smalle strook mattenbies, carex en riet, die ons van 't eigenlijke breede slik scheidt, niet zonder inspanning en „modderpootjes” doorkruisen, stooten we op rietgorzen en de gewone rietzangers (schoenobaenus), die hier broeden. Soms stijgt de bruine kiekendief hier vlak voor ons van z'n rustplaats, een menigte platgeslagen stengels tusschen 't hooge bies, met inspanning loodrecht op, om dan haastig met den wind mee weg te zeilen.

Aan den Oostrand van de Westelijke biezentip gekomen, krijgen we een overzicht op de wijde slikken, die kunnen krioelen van allerlei gevogelte, soms

duizenden en duizenden. (Wijde Slik). Eén van de mooiste tafereelen is het tegelijk opstijgen aan den oever van de Brielsche Maas van een 150 sneeuw witte lepelaars en een 250 pikzwarte schollevaars tegen de blauwe lucht, beschenen door een heldere zon. Onvergelijkelijk mooi al die groote witte en zwarte zwoegende wieden. Als we tijd hebben gaan we dwars door de kreek, die hier op een enkele plaats goed doorwaadbaar is, het Wijde Slik op, op zoek naar de hier ieder jaar toevende zwarte ruiters en oefenen ons in 't herkennen van de niet zeldzame krombekstrandloopers tusschen de vele bontjes. Dat is, wanneer ze loopen, niet gemakkelijk; na eenige oefening echter wel te doen, als we maar niet naar kromme snavels zoeken, want de bonte heeft soms een vrij sterk gekromde, de krombek een nauwelijks neerwaarts gebogen sneb. Goudkieviten (veel beter naam is Zilverplevieren) zijn hier in herfst en winter altijd, aanvankelijk met hun mooie pikzwarten onderkant, altijd met hun zwarte okselveertjes.

Een aardig gezicht is altijd één of twee oude bergeenden met een enorme sliert kleintjes midden op dat vlakke kale slik te zien wandelen en 'k snap nog niet, waarom de altijd hongerige bruine kiekendieven, die, vlakbij, het rietmoeras afzoeken, hier hun slag niet slaan. 'k Heb in al die jaren werkelijk ontzettend weinig respect voor hun moed en ondernemingsgeest gekregen.

Deze biezentip is steeds de verstopplaats van alle pas uitgelopen klutenjongen; altijd ziet men de kleintjes vlak aan den rand op ongelooflijk lompe buiten verhouding lange en dikke pooten op 't slik scharrelen, om bij 't minste onraad weer in 't beschuttende biezenwoud weg te schuilen.

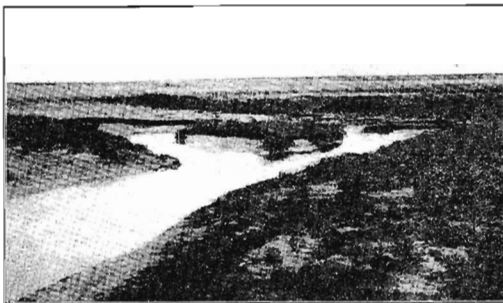
Hier zag Frans Kooymans eens een kwartel van vlakbij; deze broedt hier niet, evenmin als de patrijs, waarschijnlijk tengevolge van de te drukke en talrijke fazanten, die alle duinboschjes bevolken. Om dezelfde reden is de haas een zelden geziene bezoeker in dit van konijnen wemelende duinterrein. Op 't strand weer allerlei strandloopers, drieteenstrandloopers, steenloopers enz. Eens trof ik er 3 Grauwe Franjepootjes.

Aan de Zuidpunt van deze biezen tref ik veel een troepje kleine strandloopers (minuta). Ook de kleinste (Temmincki) is hier waargenomen; ik zag hem er zelf niet. Aan de Brielsche Maas gekomen zoeken we met de kijkers het vaarwater af naar Middelste Zaagbekken, die hier 's winters altijd talrijk zijn. De oever, hier weer naar 't Westen zandig, kan vol zitten met honderden eenden en smienten. Hier vond ik m'n eerste en eenigste Krooneend.

Als we nu door 't Westen naar 't Noorden de geheele Beer afloopen, komen we 's zomers geen oogenblik meer uit 't broedgebied van sterns, meest vischdiefjes (hirundo), enkele Noorsche (macrura of paradisaea) en vooral in 't uiterste Zuiden en Noorden nog al wat Dwergerstertjes. Het geheele strand, voor zoover 't bij normaal hoog water droog blijft, is met nesten bezet, soms tot op een halven meter van de hoog-waterlijn. Ook het geïsoleerde „t Nieuwland" is in beslag genomen. Wat hebben we in dit geheele gebied gezien zomer met al z'n nattigheid en kou een honderden doode donsjongen gevonden. De arme ouderdieren

oleven in de heftige regens hun teere jongen dekken, totdat tenslotte de honger hen dreef om te gaan visschen; nu valt dat visschen voor een stern bij plassenden regen niet mee, hij ziet niets onder 't spetterende oppervlak. Komen ze dan na langen tijd, nog heel vaak zonder vischje bij hun jongen terug, dan zijn deze intusschen doorweekt en verkleumd, dood of zoo goed als. Maar wat hebben die dappere vogeltjes hun best gedaan, om niettegenstaande allen tegenspoed toch ook weer dit jaar zich voort te planten. De eerste jongen waren al weken lang „vlug” toen we nog steeds, tot in 't laatst van Augustus, nieuwe nesten met versche eieren vonden.

Talrijk zijn hier ook de legsels van 't mooie strandpleviertje, veel minder talrijk die van 't bontbekje. De stormmeeuw heeft de laatste jaren (misschien vroeger

Het Nieuwland.

Foto FRANS KOOMANS.

niet opgemerkt?) in enkele paartjes, de lijst der broedvogels verrijkt, terwijl de kokmeeuw(tjes) (sinds 1926 broedvogels) sterk toenemen, zeer tot ongenoegen van den wakkeren Texelschen bewaker, die van sterke vermeerdering der dikwijls nesten plunderende kokjes niet veel goeds voor de sterns verwacht.

Ook de scholeksters, die in de duinen ruimte genoeg hebben, om rustig te broeden, moesten dit jaar uit 't hartje van sternkolonies verdreven worden, omdat ze de sterneieren, zoo dicht rondom hun nest, al te verleidelijk vonden.

Een tijdlang schijnt hier in den vollen broedtijd de lach van de Lachzeewaluw (*Gelochelidon nilotica nilotica* (Gm.)) gehoord te zijn; tot m'n spijt was ik te laat, om iets naders van 't geval te onderzoeken.

Wel vonden we dit jaar twee nesten van de Groote Stern.

Altijd zoeken we met de kijkers even de zandbank in 't Z.W. af, waar we den laatsten tijd de 38 zeehonden, die daar langen tijd verblijf hielden, tot onzen spijt misten, maar dezer dagen trof van Beusekom er gelukkig weer een 30-tal, zoodat de zaak weer gezond schijnt (R. Pl.).

De groote strandplas „West Haf" kan veel opleveren; soms valt 't erg tegen. Waaraan dat precies ligt, weet ik nog niet. Hier had ik 't geluk de zeldzame Witbuik Rotgans, die o.a. op Spitsbergen broedt, duidelijk waar te nemen. Tusschen „West Haf" en duinen beslopen we onze eerste (6) Morinelplevieren tot op 10 M.; hier boften Rutten en Tinbergen met een hop.

Vóór we het Zuiderhoofd bereiken, doorschrijden we hectares zaaddragend onkruid (zie v. Beusekom), waar we in 't najaar groote troepen kleinere vogels waarnemen. 't Vroegst komen de honderden kneuën, spoedig aangevuld met zeker meer dan honderd lastig waar te nemen fraters, waartusschen ik eens meende jonge, niet uitgekleurde putters te ontdekken. Wat heb ik die ellendige fraters dikwijls uitgescholden, wat hebben we een strategische punten bezet en omtrekende (op 't laatst van den dag zeer vermoeiende) bewegingen uitgevoerd: Dan zag je dat kleine grut voor je als muisjes tusschen de planten krioelen en als je ze net in den kijker had, ging de heele troep tetterend en snetterend de lucht in om na wat zwenkingen een paar honderd meter verder in te vallen, om ons tot 't zelfde spelletje te verlokken. 't Was dan ook met genot, dat ik een dergelijke verwensching aan 't adres van die onrustige, alles opjagende fraters las bij Eagle Clarke.

Later, plm. 20 October, laten de eerste strandleeuweriken zich hier neer; er blijven er een paar honderd overwinteren.

De prachtige sneeuwgorzen, waarvan er al verscheidene wekenlang als doortrekkers waargenomen zijn, vestigen zich hier wat later, ook in flink aantal, blijven weken lang prachtig waar te nemen, maar trekken toch later in den winter (stellig niet door voedselgebrek, want de vele strandleeuweriken blijven) verder naar 't Zuiden.

Hier joeg ik één van de twee Bokjes op, welke ik ooit op den Hoek aantrof. De Poelsnip, die ik bij Den Haag op de hooge opgespoten vlakte achter 't Stille Strand, nogal eens op den trek aantrof, stelde ik hier nooit met volkomen zekerheid vast. Een enkele maal joegen we uit de boschjes achter dit terrein een waterhoentje en een waterral (pas deze week werd er nog een doode waterral gevonden) vlak voor onze voeten op; stellig trekkers.

Het „Zuiderhoofd" vormt een gebied op zichzelf. Bij hoog water troffen we gedurende elke maand van het jaar aan den voet de Eidereend aan, prachtig uitgekleurde mannetjes (4- tot meerjarig), de donkerbruine jongen en wijfjes en jonge mannetjes in allerlei tusschenkleed, nooit echter talrijk.

Daar vinden we van begin October tot eind April bijna zonder mankeeren de vrouwelijke paarse strandloopers, waar je op 2 M. afstand voorzichtig langs kunt loopen.

En weken lang hebben we daar volgens m'n stellige overtuiging (ook na samenspraak met Dr. Jan Verwey) de Groote Pieper (Anthus richardi richardi Vieill.) waargenomen, de forsche, rechtopstaande, lijsterachtige pieper, met z'n enkele kreet bij 't opvliegen. Oeverpiepers zitten hier in den herfst doorlopend.

De jongere leden van ons clubje zijn vol met enthousiaste verhalen over wat

ze vanaf den punt van dit hoofd over zee zien trekken of rondvliegen. Jan van Genten, zwemmend trekkende futen, groote zaagbekken, groote troepen schol-eksters, wulpen, regenwulpen, kanoeten (ook dikwijls aan de strandzijde), honderden zwarte zee-eenden, een enkele bruine zee-eend, allerlei meeuwen, middelste zaag-bekken, smienten, brilduikers enz. enz. Maar ook allerlei *landvogeltjes, van recht uit zee*. Vinken, keepen, kramsvogels, koperwieken, roodborsttapuiten, gewone tapuiten, meezen, Engelsche gele kwikstaarten enz. enz., dikwijls zóó afgemat, dat ze te grijpen waren, soms spoedig na aankomst stervend.

Veel meer nog moesten we eens een geheelen dag op dezelfde plek blijven zitten waarnemen; maar die ellendige onrust, die je aan 't loopen houdt. Eens heb ik me laten „afsluiten” gedurende 7 uren, d.w.z. 'k ben bij 't begin van den vloed op één der torentjes van 't hoofd geklommen, was na een half uur door de overspoelende golven van den vasten wal afgesneden en moest nu met opgetrokken beenen boven de spattende „brekers” 7 uren rustig zitten waarnemen vóór 'k weer terug kon. 'k Heb er geen spijt van gehad. Willen we den tocht volledig maken, dan gaan we vanaf 't Zui-derhoofd nog even Z.O. door de „Sch.oleksterwei” (Sch. w.) langs 't „Witgatplasje” (W. Pl.) tegen den dampunt op (ideale waarnemings- post) door de spookachtige vlier- laan. Onderweg zien we talrijke fazanten en hebben, al naar 't sei- zoen, kans op enkele houtsnippen, koekoek, gewone en vuurgoud- haantjes, alle lijstersoorten, ook de beflijster, die ik zelf nooit zag, vinken, keepen, roodborstjes, nachtegalen (ik miste tot dusverre de sprinkhaanrietzanger), meezen, fitissen, winterkoninkjes, roodborstjes enz. De tijtjaf hoorde ik wel op den Hoek, hij broedt er echter stellig niet. Als we de vlierlaan verlaten, moeten we nog even op den hoogen weg blijven zitten met 't gezicht naar 't Noorden, ook al één van de allerbeste posten. Altijd verwacht ik roofvogels uit den „Dennentuin” (D. T.), waar ieder jaar de ransuil succesvol broedt en enkele paren zwarte kraaien in den regel minder fortuinlijk zijn. Zoo vergaat 't gewoonlijk ook den eksters in de lage boschjes; gaaien zag ik hier alleen op den trek. Het

De Branding aan „De Beer”.

Foto TINBERGEN.

steenuiltje huist achter ons, waarschijnlijk in een konijnenhol. 's Zomers liggen hier talloze nesten van gewone- en bergeend. Wat een schat van herinneringen aan prachtige waarnemingen.

Een van de allermooiste had ik verleden Zondag 30 October, een nachtzwaluw op den trek. Rustig kwam de mooie vogel onder de beste zonbelichting recht op ons afstrijken, even lager dan onze oogen. Als een sperwer deed hij enkele slagen, gleed dan recht vooruit, iets dalend, dan weer even wiekend klimmend, weer glijdend, enz., maar dit alles zoo rustig en langzaam als van een vlinder, die haast geen gewicht heeft en dus geen spelheid kan ontwikkelen. Zoo zeilde 't mooie dier met z'n merkwaardigen kop en fijne rugteekening op 15 M. langs ons heen. Twee late waarnemingen van de nachtzwaluw zijn (v. Oordt en Verweij): 20 October 1917 Bergen (N.H.) en 21 October 1863 Bloemendaal.

De Nachtzwaluw broedt in dit gebied niet, evenmin als de Griel.

Van hieruit zien we veel houtduiven, kleine boschduiven en tortelduiven, alle broedvogels, maar vooral veel op den trek. Het zou de moeite loonen, eens een volledige lijst der broed- en toef-vogels van de Beer te maken.

Als we weer in de boot zitten worden de kijkers nog gehanteerd, zooïang er een vogel boven den Waterweg is te zien, en als we eindelijk met korsten klei tot over de knieën per tram, bus, auto of fiets huis toe keeren, doodmoe maar heerlijk versterkt tegen 't rommelige stadsgedoe, zitten we nog eens alles op te halen wat die heerlijke „Beer” ook nu weer ons geschonken heeft.

Een hartelijk woord van dank aan allen, die ons de toegang tot dit „waardig natuurmonument” verschaften.

Den Haag, October 1927.

G. J. TIJNSTRA.

